

ДІЯЛЬНІСТЬ НЕДЕРЖАВНИХ ПЕРСІЙНИХ ФОНДІВ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

©Свідерська І.М., Павловська О.В., 2017

Недержавні пенсійні фонди, виступаючи інституційним інвестором, акумулюють грошові кошти юридичних та фізичних осіб у вигляді пенсійних внесків та зобов'язуються їх примножити шляхом інвестування у фінансові інструменти та здійснюючи консервативну інвестиційну політику, яка спрямована на забезпечення майбутніх виплат, що виникають за рахунок приросту пенсійних активів.

Дохід від інвестиційної діяльності дає можливість компенсувати інвестиційні ризики та збільшувати загальний обсяг активів учасників недержавного пенсійного фонду. Недержавні пенсійні фонди здійснюють довгострокове інвестування, трансформуючи вільні кошти підприємств та домогосподарств у інвестиції, що сприяє економічному зростанню країни.

В Україні низький рівень охоплення населення послугами недержавного пенсійного страхування, що пов'язано з низьким рівнем доходів населення, відсутність довіри до фінансово-кредитних установ, а також недостатністю фінансових інструментів для інвестування пенсійних активів недержавних пенсійних фондів. Проте, вагомими є зміни реалізовані на державному рівні щодо управління недержавними пенсійними фондами:

1. імплементація міжнародних стандартів фінансової звітності, що сприяє підвищенню прозорості діяльності та звітності недержавних пенсійних фондів;
2. запровадження більш жорстких умов реєстрації недержавних пенсійних фондів як фінансової установи та здійснено очищення переліку недержавних пенсійних фондів від таких, що не розпочали свою діяльність;
3. врегулювання стандартів обліку пенсійних коштів, накопичених на користь учасника недержавного пенсійного фонду.

Інвестиційна політика недержавних пенсійних фондів обмежується законодавчими нормативними вимогами до формування інвестиційного портфелю пенсійних активів. Метою інвестування пенсійних активів є збереження пенсійних заощаджень громадян. Тому стратегія інвестування недержавних пенсійних фондів є консервативною. Станом на 31.12.2016 р. переважними напрямками інвестування пенсійних активів стали депозити в банках (41,3% інвестованих активів), цінні папери, дохід за якими гарантовано Кабінетом Міністрів України (41,0%), облігації підприємств, емітентами яких є резиденти України (9,4%), акції українських емітентів (0,7%). У 2016 році відбулося незначне інвестування пенсійних активів в акції іноземних емітентів 0,02% (0,5 млн. грн.) від загальної вартості активів.

Важливим є застосування в Україні іноземних практик щодо нагляду за небанківськими фінансовими установами. Зокрема, концептуальних основ XBRL, таксономії IFRS XBRL, DPM-архітектури, стандартів та підходів консолідованого нагляду (у тому числі у контексті імплементації Solvency II), розвитку бухгалтерського обліку та аудиту та ін.

XBRL – абревіатура від англійського eXtensible Business Reporting Language та на українську мову перекладається як "розширена мова ділової звітності". XBRL – універсальний оснований на XML стандарт, призначений для публікації, обміну, аналізу та порівняння фінансових даних та бізнес інформації.

Стандарт XBRL розроблений міжнародною організацією XBRL International, Inc для обміну бізнес-інформацією між бізнес-системами. В наш час XBRL використовується в багатьох країнах регуляторами фондових бірж і ринку цінних паперів, банківськими регуляторами, реєстраторами, податковими органами та національними статистичними агентствами. Найбільш широкого застосування стандарти отримали в США, де з 2008 року публічними компаніями публікується звітність у форматі XBRL.

Основною метою запровадження XBRL є визначення оптимальної схеми обміну фінансовою інформацією між учасниками міжнародного ринку та методів створення, обміну та порівняння бізнес інформацією. Аналіз XBRL- звітності є більш зручним, ефективним та надійним для співставлення даних інвестором, аналізу великої кількості компаній або швидкого порівняння кількох окремих компаній з вибірки.